

Aan : Karin Fakkert, gemeente Almelo
Van : R&A Twente Milieu, Sebastiaan Olsman / Ernst Vonkeman
Datum : 13 december 2017
Onderwerp : INVOERING VERPAKKINGEN CONTAINER -4e- ALMELO

Van de gemeente Almelo (als gevolg van het politiek beraad van 3 oktober 2017) kwam het verzoek om twee scenario's uit te werken voor het invoeren van een verpakkingencontainer voor huishoudens. In scenario 1 kan een inwoner een container aanvragen. In scenario 2 ontvangt een huishouden een container tenzij inwoner aangeeft dit niet te willen. Laagbouw heeft al 3 minicontainers voor gft, restafval en papier. Bij het aanvragen (scenario 1) of accepteren (scenario 2) van de verpakkingencontainer, is er bij laagbouw in dat geval sprake van in totaal 4 minicontainers.

Op dit moment worden verpakkingen ingezameld via verzamelcontainers. Gezien de stijging van de hoeveelheid verpakkingen neemt de druk op de milieueilanden toe. Daarnaast kan er meer service verricht worden door het uitzetten van een container (240 Liter) per huishouden.

In deze notitie gebruiken we afvaldriehoek om effecten van de verpakkingencontainer op het milieu, de service en de kosten kort uit te werken. Het verschil tussen de scenario's zit hem voornamelijk in de mate van service, de uitvoeringstermijn en tijdsbesteding en de kosten.

Milieu

Na invoering van 4-wekelijkse inzameling van restafval in Almelo is de hoeveelheid restafval per inwoner gedaald. Het beschikbaar stellen van een verpakkingencontainer, heeft ongeacht welk scenario wordt gekozen, een gunstig effect op het milieu. De verwachting is dat door invoering van de verpakkingencontainer het aanbod verpakkingen verder zal stijgen en het aanbod van restafval verder zal dalen, mede door dat de afstand tot de voorziening kleiner wordt gemaakt.

Service

Het vierwekelijks inzamelen in combinatie met het inzamelen van verpakkingen via ondergrondse en bovengrondse containers voor verpakkingen heeft geleid tot verbeterd scheidingsgedrag en toenemend gebruik van de verzamelcontainers voor verpakkingen in de wijken. Door 240 liter containers beschikbaar te stellen aan Almelo huishoudens wordt een verbeterde service verleend. Door een voorziening aan huis te bieden neemt de fysieke afstand tot de voorziening af, waardoor gescheiden aanbieden van verpakkingen uit restafval gemakkelijker wordt gemaakt. Beide scenario's kunnen op basis van vrijwilligheid worden geïmplementeerd.

De uitrol van de 240 liter verpakkingencontainer brengt de volgende voordelen met zich mee:

1. Verhoogd serviceniveau. Verlaging van drempel om verpakkingen gescheiden aan te bieden. Bewoners kunnen verpakkingen (met groot volume) middels de daarvoor bedoelde container thuis scheiden, opslaan en aanbieden. Inwoners hoeven niet meer naar de verzamelcontainer.
2. Hierdoor zullen de scheidingsresultaten naar verwachting nog beter worden.
3. Minder kans op afkeur van ingezamelde partijen middels minicontainers (t.o.v. wijkcontainers) door betere controle mogelijkheden per huishouden.
4. Toename kwaliteit openbare ruimte door minder kans op zwerfafval en bijplaatsingen bij verzamelcontainers.
5. Meer balans in vraag en aanbod bij verzamelcontainers voor verpakkingen in de wijken.

In beide uitgewerkte scenario's bestaat de mogelijkheid om de verpakkingencontainer te weigeren. Indien inwoners kort na uitzetten erachter komen dat ze een verkeerde keuze hebben gemaakt, is er een nazorgronde waar zonder kosten een andere keuze kan worden gemaakt.

Iedereen die geen verpakkingencontainer kiest, hetzij door eigen keus of omdat men in een hoogbouwwooning woont, kan gebruik (blijven) maken van de bestaande verzamelcontainers bij de

winkelcentra. Door middel van de verzamelcontainers kan iedereen verpakkingen permanent aanbieden.

Twee scenario's zijn aan de orde:

Scenario 1: Inwoner vraagt zelf een container aan. Een inwoner vult een aanvraagformulier in om een container voor verpakkingen aan te vragen. De huishoudens worden geïnformeerd per brief en kunnen een container per brief, mail of telefonisch aanvragen.

Uit ervaringen bij andere gemeenten blijkt dat het eerste jaar ongeveer 50% van de huishoudens in laagbouw een container aanvraagt. In de loop van ongeveer 5 jaar groeit dat naar 90%

Scenario 2: Inwoner ontvangt een container. Een inwoner ontvangt standaard een container voor verpakkingen. Inwoners ontvangen een brief waarin aangegeven wordt wanneer de containers worden uitgeleverd. Mochten ze de container niet wensen te ontvangen dan kunnen ze dit vooraf telefonisch of per mail kan aangeven. Uit ervaring is gebleken dat dit een klantvriendelijke en effectieve werkwijze is. Deze werkwijze is in de gemeente Almelo ook gevolgd bij het uitzetten van de containers voor oud papier.

Scenario 2 maakt het voor inwoners van Almelo eenvoudiger om afval te scheiden. Inwoners hoeven namelijk geen actie te ondernemen om beter te kunnen scheiden. In scenario 2 gaan in kortere tijd meer inwoners meedoen en daardoor kunnen we efficiëntere routes rijden.

Uit ervaringen bij andere gemeenten blijkt dat ongeveer 90% van de huishoudens in laagbouw een container accepteert. Voor hoogbouw kan maatwerk worden geleverd, zoals nu ook bestaat voor oud papier.

Kosten

De berekeningen van de scenario's zijn gebaseerd op aannames met een beperkte mate van nauwkeurigheid. De voornaamste uitgangspunten zijn hieronder benoemd.

Uitgangspunten

De financiële berekeningen zijn indicatief en er zijn aannames gedaan die invloed hebben op de genoemde kosten en baten van beide scenario's, te weten:

- Verhoudingen van ingezamelde tonnages van 2016 van het afvalstelsel in Borne en Losser, welke niet gelijk is aan het afvalstelsel van Almelo.
- Het gestelde terugverdieneffect is afhankelijk van verbeterd scheidingsgedrag in de praktijk na invoering van de maatregel (afname van rest en toename van verpakkingen).
- Bij bepaling van de hoeveelheid arbeidsuren voor inzameling is voor de zijlader uitgegaan van 23.600 containers en voor de verdeling achterlader/zijlader zoals bij de papierinzameling.
- Alle uit te geven containers worden voorzien van een chip.
- Voor kunststoffen wordt standaard gewerkt met een container voor 240 liter. Indien er ook keuze wordt gegeven voor 140 liter zal dit de kosten verhogen.
- De aantallen zijn gebaseerd op de huidige aantallen minicontainers voor papier.
- Voor de communicatie wordt onder andere de afvalbewaarfolder gebruikt die in Almelo al huis aan huis wordt uitgegeven. Voor de bijkomende communicatiekosten is een indicatief bedrag opgenomen in de projectkosten.
- Samen met de gemeente Almelo wordt geschat dat er opbrengsten zijn door een besparing op de vermindering van het restafval, de opbrengst (VANG vergoeding) van verpakkingen en de verlaging van de inzamelingskosten bij de verpakkingencontainers.
- De inzaamkosten voor de containers zijn grotendeels complementair aan de huidige inzaamkosten. Verwacht mag worden dat indien er meer afval ingezameld wordt de kosten per ton hoger zullen uitvallen.

- Bij de berekening van verpakkingen is uitgegaan van ingezamelde tonnen en niet van gesorteerde tonnen. Wat tevens niet is meegenomen is de lagere opbrengst doordat er in de goederenbeweging kilo's verdwijnen.

Scenario-onafhankelijke kosten

In de beide scenario's komen initiële projectkosten voor a € 610.000 voor de aanschaf en het uitzetten/chippen van de containers. De kosten hiervoor zijn bij een afschrijving van en rente over 10 jaar vertaald naar kapitaallasten per jaar. Deze totale kapitaallasten zijn aan het einde van de rit over 10 jaar hoger dan in scenario 2 waar de hele batch ineens wordt uitgerold. De organisatie, inkoop, het chippen en uitrol van steeds een nieuwe batch containers is in scenario 1 duurder dan deze ineens uit te rollen zoals in scenario 2. We schatten deze extra kosten in op 10%. Vandaar dat de bovengenoemde kosten voor initiële en projectkosten voor scenario 1 hoger uitvallen.

Scenario 1. Inwoner moet zelf container aanvragen

Op basis van resultaten bij een andere gemeente, waarbij in het eerste jaar ongeveer 50% van de huishoudens een container aanvraagt, bedragen de totale verwachte kosten over vijf jaar voor het inzamelsysteem bij uitbreiding met een verpakkingencontainer € 2.939.000. Hierbij zijn we uitgegaan van vergelijkbare uren zoals bij scenario 2, maar met een lager tonnage.

Scenario 2. Inwoner ontvangt standaard een container

Wanneer de containers ineens worden uitgeleverd en waarbij huishoudens een container kunnen weigeren kost naar verwachting over een periode van vijf jaar € 2.667.000.

Opbrengsten

Het invoeren van een extra container voor verpakkingen en de bijbehorende extra inzameling van verpakkingsmateriaal zorgt ook voor financiële voordelen. Deze opbrengsten bestaan uit:

- a) een besparing op de verwerkingskosten door vermindering van het restafval en
- b) meer opbrengst (VANG vergoeding) van verpakkingen.

Ad a. Besparing restafval

Voor de besparing op het restafval hebben we op basis van cijfers uit Almelo over 2016 en 2017 berekend wat de hoeveelheid restafval per inwoner wordt na de invoering van een 240 liter verpakkingencontainer. We hebben de gemeente Borne als referentie gebruikt omdat die recent ook een stap naar een verpakkingencontainer hebben gemaakt en nu ook een vierwekelijkse inzameling hebben voor restafval. Op basis van het inwoneraantal laagbouw voor Almelo komen we uit op een vermindering van het restafval van 700 ton. Op basis van een kostprijs voor restafval a € 87,11/ton komt in scenario 2 de verwachte jaaropbrengst van voor het verminderen van restafval uit op jaarlijks € 60.977. Over vijf jaar gezien is dat een opbrengst van € 305.000. In variant 1 zijn deze opbrengsten lager omdat de uitrol van verpakkingencontainers langer duurt en er dus minder opbrengsten zijn mbt het restafval. Over een periode van 5 jaar is de opbrengst voor scenario 1 € 214.000.

Ad b. Opbrengst van verpakkingen

De opbrengsten voor verpakkingen zijn nogal afhankelijk van een aantal factoren. Op advies van de gemeente Almelo houden we voor de opbrengsten de NEDVANG vergoedingen voor 2018 aan en laten we de kosten voor reguliere bijstroom binnen verpakkingen buiten beschouwing. Binnen verpakkingen worden voor de deelstromen plastic, blik en drankenkartons verschillende tarieven gehanteerd.

De verwachte opbrengsten voor verpakkingen verschillen per scenario. In scenario 1 zijn de opbrengsten de eerste jaren lager dan in scenario 2. De opbrengsten voor de middellange termijn (5 jaar) zijn daarnaast lastig in te schatten vanwege landelijk beleid. Vooralsnog gaan we uit van continuering en vermenigvuldigen de jaaropbrengst met 5 voor een prognose van de opbrengsten

over 5 jaar. In scenario 1 en 2 komen de extra ingezamelde tonnages over 5 jaar neer op respectievelijk 10.956 en 12.000 ton. De opbrengsten komen dan neer op respectievelijk € 3.096.000 en € 3.391.000.

Samenvatting financiële afweging

In onderstaande tabel zijn zonder marges de kosten en opbrengsten naast elkaar gezet.

Indicatieve kosten baten verpakkingencontainer over 5 jaar

	Kosten	Opbrengsten
Scenario 1	€ 2.938.000	- € 3.310.000
Zelf aanvragen		
Scenario 2	€ 2.666.000	- € 3.695.000
Standaard uitlevering		

Door alle onzekerheden is het verstandig om een marge te hanteren in de berekeningen. Zowel over de kosten als de opbrengsten hanteren we een marge van 5 procent. Dit resulteert in een bandbreedte van de verwachte financiële consequenties.

Bandbreedte financiële consequenties scenario's

	“negatieve marge” - kosten +5 % - opbrengsten – 5%	“positieve marge” - kosten – 5% - opbrengsten + 5%
Scenario 1	€ -60.000	€ -684.000
Zelf aanvragen		
Scenario 2	€ -711.000	€ -1.347.000
Standaard uitlevering		

Conclusie

In beide scenario's lijkt het voorlopig dat de invoering van een vierde container voor verpakkingen geld oplevert waarbij scenario 2 financieel het meest oplevert en daarbij ook het best scoort op de aspecten milieu en service.